

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Laatukulttuuri ja Q-KULT-työväline

**OPH:N LAATUVERKOSTON KOKOONTUMINEN
VAASASSA 7.5.2018**

Sauli Alaruikka, Oulun seudun koulutuskuntayhtymä
sauli.alaruikka@osao.fi

Laatukulttuurin vahvistaminen

Ammatillisen koulutuksen laadunhallintajärjestelmien itsearvioinnin kriteerit:

		puuttuva	alkava	kehittyvä	edistynyt
1. LAATUKULTTUURI JA LAADUNHALLINNAN KOKONAISUUS					
Laadunhallinta osana koulutuksen järjestäjän johtamisjärjestelmää, toiminnan ohjausta ja toimintaa	1.1	Koulutuksen järjestäjällä ei ole menettelytapoja, joilla se edistäisi yhteisen näkemyksen muodostumista laadunhallinnasta, sen periaatteista ja tavoitteista.	Koulutuksen järjestäjällä on joitakin menettelytapoja, joilla se edistää yhteisen näkemyksen muodostumista laadunhallinnasta, sen periaatteista ja tavoitteista.	Koko organisaatiossa on yhteinen näkemys laadunhallinnasta, sen periaatteista ja tavoitteista sekä siitä, miten koulutuksen laatua varmistetaan ja parannetaan.	Koko organisaatiossa on yhteinen näkemys laadunhallinnasta, sen periaatteista ja tavoitteista. Koulutuksen järjestäjällä on näyttöä siitä, että henkilöstö toimii yhteisen näkemyksen mukaan.

OPH Hakutiedote 24/2017 Ammatillisen koulutuksen laadun kehittäminen

Yksi painopiste: Laatukulttuurin vahvistaminen

- Ammatillisen koulutuksen laadunhallintajärjestelmien kansallisessa arvioinnissa yhdeksi keskeiseksi kehittämishaasteeksi nousi laatukulttuuri ja laadunhallinta kokonaisuutena.

Laatukulttuuri ja Q-KULT-työväline OPH:n sivuilla

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/yhteyspisteen_projekti_2016/laatukulttuuri

Laatukulttuuri

"Quality Culture (Q-KULT)" on työväline, jonka avulla ammatilliset oppilaitokset voivat arvioida organisaatiokulttuuriaan. Työväline on kehitetty Leonardo da Vinci -hankkeessa, johon osallistui kuu partneria viidestä Euroopan maasta. Työvälineen kehittämisen perustana on ollut oletus, että jokaisella oppilaitoksella on oma erityinen kulttuurinsa, jonka erityispiirteitä voidaan arvioida ja joka liittyy (mahdollisesti määrittelemättömällä tavalla) oppilaitoksen laadunhallintajärjestelmään. Kuusi koulutuksen järjestäjää on pilotoinut työvälinettä Suomessa ja tämän pohjalta on muokattu alkuperäistä Q-KULT-työvälinettä ja siihen liittyvää ohjeistusta. Q-KULT-työvälineen kehittäminen on toteutettu osana laadunhallinnan yhteyspisteen projektia 2016, jonka tavoitteena on ollut tukea ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittämistä reformin suuntaisesti.

Keskeinen kysymys on, miten tietynlainen oppilaitoksen organisaatiokulttuuri vaikuttaa laadunhallintajärjestelmän toteutukseen ja/tai sen edelleen kehittämiseen. Oppilaitoksen laadunhallintajärjestelmä voi hyötyä oppilaitoksen kulttuurista, mutta kulttuuri voi myös rajoittaa laadunhallintajärjestelmän käyttöä. Siksi on hyödyllistä tietää, minkälainen organisaatiokulttuuri on omassa oppilaitoksessa.

Opas kuvaa, miten Q-KULT-työvälinettä voidaan käyttää oppilaitoksissa. Opas sisältää Q-KULT-työvälineeseen liittyvän analyysilomakkeen.

Q-KULT-työvälineen ja oppaan löydät [täältä](#) suomeksi ja [täältä](#) ruotsiksi.

Q-KULT esitteet:

- [suomenkielinen esite](#) (pdf)
- [ruotsinkielinen esite](#) (pdf)

Q-KULT mainos- ja ohjevideot:

- [Q-KULT - Tunne organisaatiosi pintaa syvemmältä ja menesty!](#) (YouTube)
- [Miten Q-KULT-työvälinettä käytetään?](#) (YouTube)
- [Q-KULT - Lär känna din organisation på djupet och skapa goda resultat!](#) (YouTube)
- [Hur använder man Q-KULT-verktyget?](#) (YouTube)

kts. Q-KULT-videot

<http://www.oph.fi/julkaisut/2017/>

[q-kult työväline oppilaitoksen organisaatiokulttuurin analysointiin](#)

Q-KULT-työväline oppilaitoksen organisaatiokulttuurin analysointiin

Tukeeko organisaatiokulttuurinne laadunhallintaa?

"Quality Culture (Q-KULT)" on työväline, jonka avulla ammatilliset oppilaitokset voivat arvioida organisaatiokulttuuriaan. Työväline on kehitetty Leonardo da Vinci -hankkeessa, johon osallistui kuusi partneria viidestä Euroopan maasta. Työvälineen kehittämisen perustana on ollut oletus, että jokaisella oppilaitoksella on oma erityinen kulttuurinsa, jonka erityispiirteitä voidaan arvioida ja joka liittyy (mahdollisesti määrittelemättömällä tavalla) oppilaitoksen laadunhallintajärjestelmään. Kuusi koulutuksen järjestäjää on pilotoinut työvälinettä Suomessa ja tämän pohjalta on muokattu alkuperäistä Q-KULT-työvälinettä ja siihen liittyvää ohjeistusta.

Keskeinen kysymys on, miten tietynlainen oppilaitoksen organisaatiokulttuuri vaikuttaa laadunhallintajärjestelmän toteutukseen ja/tai sen edelleen kehittämiseen. Oppilaitoksen laadunhallintajärjestelmä voi hyötyä oppilaitoksen kulttuurista, mutta kulttuuri voi myös rajoittaa laadunhallintajärjestelmän käyttöä. Siksi on hyödyllistä tietää, minkälainen organisaatiokulttuuri on omassa oppilaitoksessa.

Tämän opas kuvaa, miten Q-KULT-työvälinettä voidaan käyttää oppilaitoksissa. Opas sisältää Q-KULT-työvälineeseen liittyvää analyysilomakkeen.

Q-KULT-työväline

**Q-KULT-TYÖVÄLINE
OPPILAITOKSEN
ORGANISAATIOKULTTUURIN
ANALYSOINTIIN**
Tukeeko organisaatiokulttuurinne
laadunhallintaa?

OPAS

Keskeinen kysymys on, miten tietynlainen oppilaitoksen organisaatiokulttuuri vaikuttaa laadunhallintajärjestelmän toteutukseen ja/tai sen edelleen kehittämiseen.

Oppilaitoksen laadunhallintajärjestelmä voi hyötyä oppilaitoksen kulttuurista, mutta kulttuuri voi myös rajoittaa laadunhallintajärjestelmän käyttöä.

[http://www.oph.fi/julkaisut/2017/
q-kult tyovaline oppilaitoksen organisaatiokulttuurin analysointiin](http://www.oph.fi/julkaisut/2017/q-kult-tyovaline-oppilaitoksen-organisaatiokulttuurin-analysointiin)

Q-KULT-esite

Tukeeko organisaatiokulttuurinne laadunhallintaa?
Q-Kult -työvälineen avulla perimmäiset käsitykset tehdään näkyviksi.

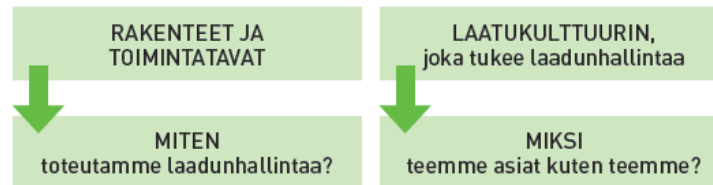
Organisaatiokulttuuri

Q-KULT -työvälineellä

- avataan keskustelua
- saadaan selville organisaatiokulttuurityyppi
- kartoitetaan laatukulttuuria
- selvitetään miten meillä ajatellaan, mitä mieltä ollaan ja miksi olemme tällaisia kuin olemme

Onnistuakseen laadunhallinta tarvitsee molempia:

<http://www.oph.fi/>

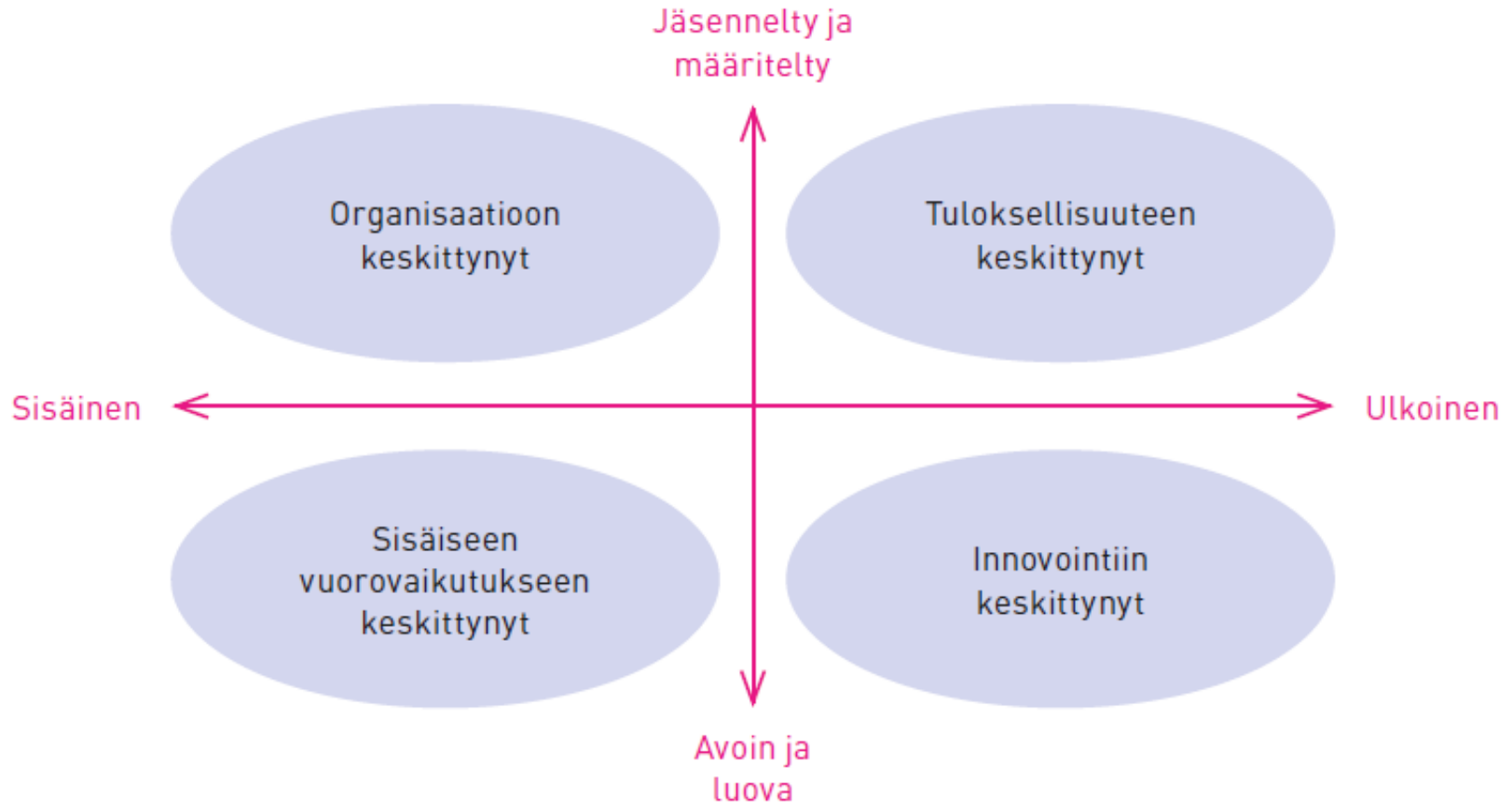
[download/](#)

[183587 Q-KULT-esite OPH suomeksi.pdf](#)

Q-KULTissa analysoitavat osa-alueet

1. oppilaitoksen keskeiset piirteet
2. oppilaitoksen johdon/johtotiimin/johtoryhmän johtamistyyli
3. henkilöstöjohtaminen
4. oppilaitosta koossa pitävä voima
5. strategiset painopisteet
6. menestystekijät
7. käsitys laadusta

Q-KULTin kulttuurityypit

"Ei ole olemassa parempia tai huonompia organisaatiokulttuureja, on vain erilaisia, erotettavissa olevia kulttuurityyppejä"

Milloin Q-KULTia käytetään?

Q-KULT-työväline on hyödyllinen erityisesti tilanteessa, jossa:

- laadunhallintajärjestelmää käyttöön otetaan
- laadunhallintajärjestelmää kehitetään
- oppilaitokset yhdistyvät tai tehdään muita organisaatiomuutoksia
- käsitellään ongelmatilanteita ja ristiriitoja oppilaitoksessa.

Ennen arviointia **tulee sopia** näkökulma eli **tarkastellaanko oppilaitoksen organisaatiokulttuurin:**

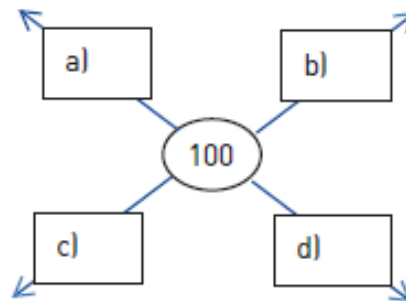
- nykytilaa
- tavoitetilaa
- sekä nykytilaa että tavoitetilaa

Esimerkki analysoitavasta osa-alueesta ja sen neljästä kulttuuriväittämästä

7) Käsitys laadusta

Oppilaitoksessamme laatu tarkoittaa sitä, että vastaamme dynaamisesti yhteiskunnan muuttuviin vaatimuksiin ja kehitymme jatkuvasti.

Oppilaitoksessamme laatu tarkoittaa sitä, että tärkeät työprosessit selitetään perusteellisesti ja koordinoituaan asianmukaisesti ja prosessit toimivat optimaalisesti.

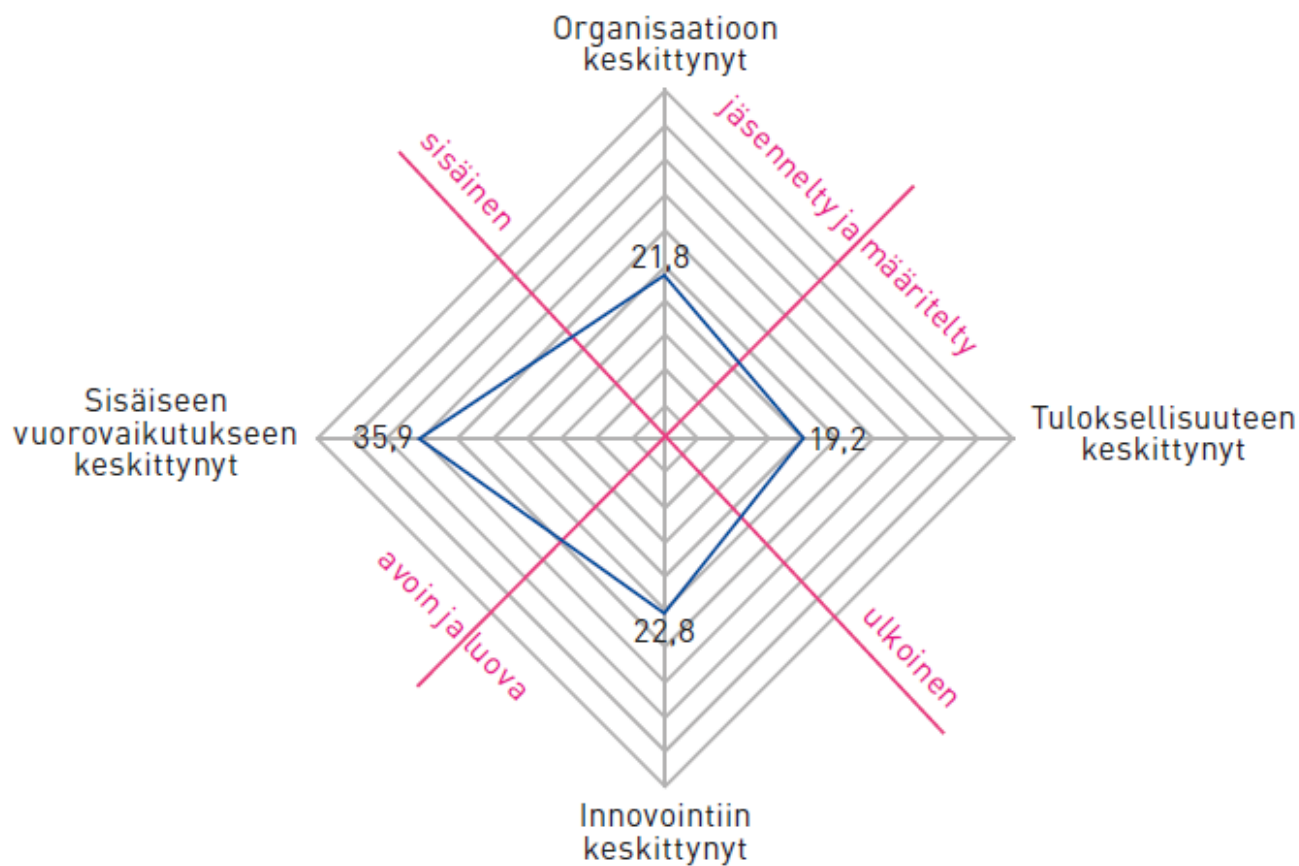

Oppilaitoksessamme laatu tarkoittaa sitä, että työntekijät antavat toisilleen arvostavaa palautetta ja parannusehdotuksia ja auttavat toinen toisiaan niiden viemisessä käytäntöön.

Oppilaitoksessamme laatu tarkoittaa sitä, että kaikki asetetut oppimistavoitteet saavutetaan ja saamme opiskelijat hyödyntämään koko potentiaaliaan ja suoriutumaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Kulttuurityypit

ja esimerkki Q-KULT-työvälineen tuottamasta organisaatiokulttuurin kuvauksesta

Q-KULT-työvälineestä käytettävissä *online* –työkalu ja Excel

The image displays the Q-KULT online tool interface and an Excel spreadsheet. The website has a teal header with the Q-KULT logo and navigation menu. The Excel spreadsheet contains the following data:

	A	B	C	E	F	G	H	I	J
1		Yhteisrahoitettu Euroopan unionin Erasmus+ -ohjelmasta							
2		OPETUSHALLITUS UTBILDNINGSTYRELSSEN							
3		Q-KULT							
		Ryhmä 1							
									R1
4	1.1	Oppilaitoksemme on selkeästi säännelty ja jäsenetty organisaatio. Muodolliset säännöt ja vaatimukset ovat meille tärkeitä lähtökohtia. Myös hyvin toimivilla toimintatavoilla ja prosesseilla on suuri merkitys.	0	a					
5	1.2	Oppilaitoksemme on suuntautunut vahvasti tuloksellisuuteen. Meille on tärkeää, että opiskelijat oppivat paljon ja saavuttavat hyviä tuloksia.	0	b					
6	1.3	Oppilaitoksemme on hyvin yhteisöllinen organisaatio. Olemme kuin yhtä suurta perhettä. Olemme tiiviisti yhteydessä toisiimme, ja kerromme toisillemme paljon myös itsestämme.	0	c					
7	1.4	Oppilaitoksemme on hyvin dynaaminen, jatkuvasti muuttuva. Olemme valmiit sukomaan uusia ideoita, emmekä pelkää epäonnistumista.	0	d					
8	2.1	Oppilaitoksemme johtaja pidetään yleisesti välittävänä, tukea antavana ja kannustavana. Heille on tärkeää luottaa henkilöstöön ja se, että oppilaitoksen toiminta perustuu yhteiseen ymmärrykseen.	0	a					
9	2.2	Oppilaitoksemme johtaja pidetään yleisesti innovatiivisena ja valmiina ottamaan riskejä. Heillä on vahva visio, jonka he tuovat esiin vakuuttavasti. Näin he saavat henkilöstön osallistumaan vaadittaviin muutoksiin.	0	b					
10	2.3	Oppilaitoksemme johtaja pidetään yleisesti järjestelmällisinä ja toimintaa koordinoivina. Heitä kiinnostavat sujuvat prosessit. He valvovat vaatimusten täyttämistä ja sääntöjen noudattamista.	0	c					
11	2.4	Oppilaitoksemme johtaja pidetään yleisesti suorituksiin ja tuloksiin suuntautuvina ja vaativina. He pitävät tärkeinä hyviä tuloksia ja todennettavissa olevia onnistumisia, joista voidaan kertoa oppilaitoksen sisällä.	0	d					
	3.1	Oppilaitoksemme henkilöstöjohtaminen on vahvasti suorituslähtöisyyteen sitoutunut. Tunneimme, että							

<http://q-kult.eu/tool/>

http://www.oph.fi/download/183836_Q-kult_excel-yhteenvetotaulukko_24052017.xlsx

Q-KULT-työvälineen harjoitus

Ohjeet harjoitukselle

- Jaetaan Q-KULT-analyysilomake: arvioitavat väittämät
- Obs! Analysoidaan ”Oppilaitos X:n” tavoitetilaa

Kukin tekee oman analysoinnin itsenäisesti

- Jokaisella osa-alueella jaetaan 100 pistettä neljän kulttuuriväittämän kesken (ei rajoitteita); kirjataan lomakkeelle

Ryhmien muodostaminen / ryhmäkeskustelu

- Ryhmän järjestäytyminen
- Muodostetaan yhteinen näkemys ja jaetaan jokaisella osa-alueella 100 pistettä neljän kulttuuriväittämän kesken; kirjataan lomakkeelle

Tulosten tallentaminen

- Excel –yhteenvetotaulukkoon *tai*
- Online –työvälineeseen

Tulosten esittely, analysointi ja tulkinta

- Hyödynnetään Q-KULT-opasta

Keskustelu

- Työskentelyn onnistuminen, työvälineen soveltuvuus

(Todellisessa analysoinnissa lisäksi: johtopäätökset, tulosten käyttö)

Eräitä kokemuksia

- Q-KULTin organisaatiokulttuuri / laatukulttuuri –teema tosi mielenkiintoinen ja tärkeä !
- Kokeile ensin pienesti ennen laajempaa käyttöä
- Excel-yhteenvetotaulukko ehkä monipuolisempi (ja parempi?) kuin online-työkalu
- Online –työkalun toimivuudessa ollut haasteita (nyt pitäisi olla korjattu); Edge-selainta käyttäessä esiintynyt ongelmia, joita ei tule muissa selaimissa
- Joidenkin mielestä joissain väittämässä on useampi erilainen asia samassa yhteydessä
- Ryhmäkeskustelut ehdottomasti parasta antia!
- Ryhmäkeskustelujen anti kannattaa kirjata
- Ryhmäkeskusteluissa on puheenjohtaja ja kellokalle
- Tulosten hyödyntäminen on aina haaste
- Yhden analysointi-istunnon toteuttamisessa kaksi tuntia on ”siinä ja siinä”